

CONSCIÈNCIA
D'ARA
I la setmana que ve:
C. Trungpa: hem
malinterpretat el
karma?

Estils

Peter Brook: “Només comencem a existir quan servim a un propòsit”

La seva autobiografia és un recorregut espiritual i professional d'un dels grans renovadors del teatre

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

La ciutat fragmenta, la vida dispersa. La condició humana sempre ha necessitat espais de trobada que ens torni a vincular. Temples, places, teatres. Llocs de guarniment social, on també es propicia la trobada entre l'exterior i l'interior, la comunitat i l'individu. Encara que sigui d'una manera esbiaixada o virtual, tendim a buscar aquests espais de trobada. “Quan el públic es reuneix en un lloc especial i en condicions especials per participar en un misteri, els membres dispersos s'acoblen”, afirma Peter Brook en l'autobiografia. Per a ell, el teatre no és un lloc i prou, ni simplement una professió, sinó una metàfora: “Ajuda a fer més clar el procés de la vida. Pot penetrar en l'interior de les zones més fosques del terror i la desesperació per una sola raó: per ser capaç d'afirmar, ni abans ni després, sinó en aquell mateix moment, que en la foscor està present la llum”.

Un lloc que és polític però que s'oposa a la instrumentalització de la política (“Un polític és un professional que viu de fer afirmacions absolutes que tenen poques probabilitats de ser veritat. El bon teatre, per contra, té l'obligació de mostrar que els absoluts polítics són dolorosament relatius i que molts compromisos són perillosament ingenus”, afirma). Un lloc que beu molt del temple, però que alerta de la manipulació religiosa (“Qualsevol religió destrueix ràpidament la puresa dels seus orígens oferint a altres amb massa facilitat el que un no ha fet propi mitjançant un dur treball pràctic”).

Viatge interior

Brook, nascut a Londres el 1925 de pares russos que van fugir a París el 1907 i, finalment, es van establir a Londres al començar la Primera Guerra Mundial (el cognom familiar és Bryk, però la y russa té el so d'u i a França es va convertir en Brouck, i a la frontera britànica l'oficial de passaports ho va adaptar a la pronunciació anglesa i ho va deixar en Brook), està considerat un dels millors dramaturgs del segle XX i, sens dubte, un dels grans renovadors del teatre contemporani. Ara, i arran de rebre el premi Princesa d'Astúries de les Arts 2019, l'editorial Siruela reedita *Hilos de tiempo*, la meravella

El dramaturg Peter Brook en un retrat fet fa dos anys. AFP

llosa autobiografia escrita a finals dels anys noranta en què explica, d'una forma magistral i poètica, el seu recorregut vital, espiritual i professional, fonamentat en una veritat gens fàcil d'admetre i, alhora, alliberadora: “Només comencem a existir quan servim un propòsit situat més enllà dels nostres gustos i aversions”.

“No he estat testimoni de cap miracle, però he vist que existeixen homes i dones admirables pel grau que han assolit en el seu treball interior. Aquesta és la meua única certesa, i ha estat la recerca d'aquesta cosa fugissera el que m'ha guiat”, confessa Brook, que, allunyat del relativisme, la frivolitat i el cinisme sovint imperants en el món de la cultura, sosté que la qualitat és real i té una font: “En cada moment pot brollar de l'interior d'una acció humana una qualitat nova i inesperada, i amb la

Mèrits
Està considerat un dels millors dramaturgs i un gran renovador

mateixa rapidesa es pot perdre, trobar i tornar a perdre. Aquest valor incommensurable pot ser traït per la religió i la filosofia. Però, malgrat tot, la font amagada es manté. La qualitat és sagrada, però està sempre en perill”.

La peregrinació interior s'ha convertit en la seva constant, i es manifesta de forma exterior en una prolífica carrera com a director de cinema i teatre i en la gran quantitat d'idees i projectes que ha posat en funcionament. Un fer que és també un desfer. Desfer-se de prejudicis, coneixements, obligacions, inèrcies, tant en l'àmbit social com en el personal, i en què la trobada amb la seva guia espiritual, Jane Heap, deixebila del mestre Gurdjieff, va ser clau. “A través d'ella –confessa Brook– vaig començar a descobrir que tradició tenia un altre significat diferent

d'allò ranci i estèril que tant detestava en el teatre. Vaig aprendre de la manera oriental d'amagar la saviesa com una pedra preciosa, d'ocultar les seves fonts, de fer-la difícil de descobrir, de manera que el seu valor pugui ser realment apreciat pel buscador que fa temps que vol pagar-ne el preu”. Un ensenyament que defugia de l'autocoplacença o la fugida del món: “No hi havia cap mena de proselitisme i era el més oposat a una secta. Era una escola en l'autèntic sentit de la paraula i jo, com a individualista ardent, anava arribant a veure de mala gana l'important que és treballar amb altres i no intentar fabricar una recepta espiritual pròpia agafant només fragments de les diferents tradicions que llavors semblaven agradar-me. Allò se'm mostrava com l'autèntic significat de la iniciació”.

Generar trobades

Fruit d'aquesta voluntat d'aprenentatge sorgeix també el seu primer viatge, als anys seixanta, a l'Afganistan, on coneix de primera mà mestres musulmans sufis que l'orienten encara més en la seva recerca. “Vaig haver d'enfrontar la incòmoda veritat que és que fins i tot el desig natural pot convertir-se en l'obstacle més important i que el més sincer dels anhels pot bloquejar aquella obertura especial a què tendeix qualsevol aspiració. L'esforç només té cabuda si condueix a un misteri anomenat absència d'esforç, i, llavors, si per un breu instant es transforma la pròpia percepció, és un acte de gràcia”.

Comença llavors una gran explosió creativa que el porta fins al Brook que tots coneixem, en les obres del qual sempre està present la diversitat cultural i espiritual del món gràcies als seus viatges intensos i llargs amb diversos actors per Àfrica i l'Àsia. Unes obres que d'una manera o altra sempre busquen reflexionar sobre un mateix punt: “Com sobreviure és una pregunta contemporània urgent, però fàcilment pot encobrir-ne una altra de molt més gran. No només com sobreviure, sinó per què”.

A *Hilos del tiempo* descriu tots aquests periples interiors i exteriors per convertir-los en petites peces inspiradores en què l'escenari són les pàgines i nosaltres passem d'espectadors a participants d'una vida que esdevé, també, una mica la nostra. Obrint-nos a la sorpresa. Apreciant l'acollida del silenci i de l'escolta atenta. Assaborint els viatges. Volant de peus a terra. —

Gent

TEXT:
FIRMA REDACTOR

Vivamus placerat lobortis blandit

Fusce accumsan, neque ut hendrerit sollicitudin, ipsum justo porttitor nunc, vel volutpat mi lorem ut urna. Etiam dapibus neque at nisl sodales consequat. Donec at nulla justo. Donec et ipsum eget tellus egestas pellentesque et sit aUt commodo congue orci ac porttitor. Donec ullamcorper volutpat augue, a volutpat augue interdum eget. Quisque ipsum lectus, viverra sed dictum sit amet, vestibulum mollis metus. Phasellus bibendum enim aliquam lacus lacinia a consectetur mi cursus. Nulla mollis, ante et sodales hendrerit, ante neque mattis metus, sit amet pulvinar urna nulla sed ipsum. Sed sit amet consectetur lacus. Donec nec magna nec est commodo volutpat. Nunc condimentum dolor ac Vivamus quis est libero. Donec scelerisque

Fusce at urna vehicula enim luctus congue

Fusce accumsan, neque ut hendrerit sollicitudin, ipsum justo porttitor nunc, vel volutpat mi lorem ut urna. Etiam dapibus neque at nisl sodales consequat. Donec at nulla justo. Donec et ipsum eget tellus egestas pellentesque et sit aUt commodo congue orci ac porttitor. Donec ullamcorper volutpat augue, a volutpat augue interdum eget. Quisque ipsum lectus, viverra sed dictum sit amet, vestibulum mollis metus. Phasellus bibendum enim aliquam lacus lacinia a consectetur mi cursus. Nulla mollis, ante et sodales hendrerit, ante neque mattis metus, sit amet pulvinar urna nulla sed ipsum. Sed sit amet consectetur lacus. Donec nec magna nec est commodo volutpat. Nunc condimentum dolor ac Vivamus quis est libero. Donec scelerisque

urna accumsan et. Sed in metus dolor, sit amet lobortis quam. Etiam adipiscing, turpis quis pulvinar ultrices, sem nunc consectetur lacus, vel porta orci orci at massa. QVestibulum vestibulum, odio nec sodales pulvinar, arcu est varius nisl, non gravida metus lorem porttitor eros. Aenean lobortis consectetur lacus, euismod suscipit mi scelerisque eu. Vivamus eu turpis lacus. Nunc tempor, nunc id dictum placerat, arcu tortor condimentum leo, nec tincidunt dui augue posuere elit. Ut imperdiet sagittis varius. Donec porta enim vel nibh vehicula non aliquet lectus tempor.

Nam eu ante nec magna blandit sollicitudin. Suspendisse eget massa sed nisl condimentum aNunc consequat ligula id mauris ornare conse

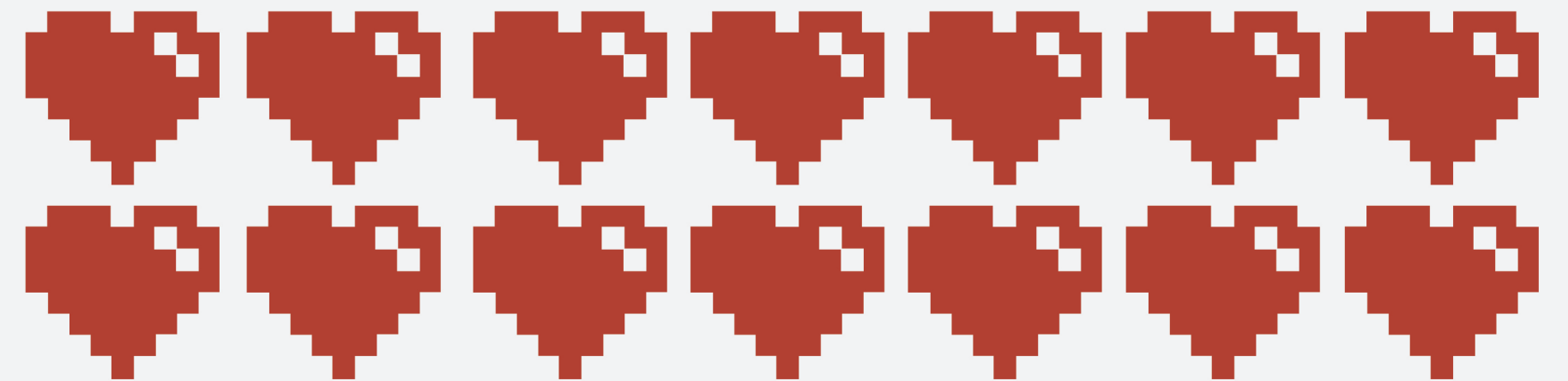

Vivamus placerat lobortis blandit

Fusce accumsan, neque ut hendrerit sollicitudin, ipsum justo porttitor nunc, vel volutpat mi lorem Donec nec magna nec est commodo volutpat. Nunc condimentum dolor ac velit suscipit vulputate. Donec vitae ligula purus, in tincidunt enim. Sed facilisis rutrum accumsan. Etiam sollicitudin, nunc in faucibus gravida, dolor orci dictum diam, posuere volutpat ligula felis eu nibh. Donec odio sapien, facilisis at auctor a, imperdiet at metus. Aenean ultricies blandit quam, eu tincidunt dui varius at. Quisque lobortis hendrerit velit sit amet dignissim. In hac habitasse platea dictumst. Nullam quis sem dolor, sit amet semper est. Pellentesque nec gravida metus. Phasellus nulla sem, porta malesuada Aenean ultricies blandit quam, eu tinci

Llegir et fa viure vides extremes!

El butlletí setmanal de l'Ara Llegim' és un espai per donar veu, literàriament, a les últimes novetats i tendències del sector editorial, amb entrevistes a fons d'escriptors, crítics, editors, pensadors, i amb un seguiment exhaustiu de les novetats, però sempre posant en valor els clàssics.

El butlletí per als amants de les lletres
Inscriu-t'hi a promo.ara.cat/llegim

ara.cat